

 νέο φροντιστήριο	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗ ΥΛΗ	ΑΡΧΑΙΑ (ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ & ΑΔΙΔΑΚΤΟ)
	ΤΑΞΗ	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (απόφοιτοι)
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	24 Μαΐου 2020

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Οἷον καὶ φοβηθῆναι καὶ θαρρῆσαι καὶ ἐπιθυμῆσαι καὶ ὀργισθῆναι καὶ ἐλεῆσαι καὶ ὄλως ἡσθῆναι καὶ λυπηθῆναι ἔστι καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ἀμφοτέρω οὐκ εὖ· τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ἐφ' οἷς καὶ πρὸς οὓς καὶ οὗ ἕνεκα καὶ ὡς δεῖ, μέσον τε καὶ ἄριστον, ὅπερ ἔστι τῆς ἀρετῆς. Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις καὶ τὸ μέσον. Ἡ δ' ἀρετὴ περὶ πάθη καὶ πράξεις ἐστίν, ἐν οἷς ἢ μὲν ὑπερβολὴ ἀμαρτάνεται καὶ ψέγεται καὶ ἢ ἔλλειψις, τὸ δὲ μέσον ἐπαινεῖται καὶ κατορθοῦται· ταῦτα δ' ἄμφω τῆς ἀρετῆς. Μεσότης τις ἄρα ἐστὶν ἢ ἀρετὴ, στοχαστικὴ γε οὖσα τοῦ μέσου.

Ἔτι τὸ μὲν ἀμαρτάνειν πολλαχῶς ἔστιν (τὸ γὰρ κακὸν τοῦ ἀπείρου, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι εἵκαζον, τὸ δ' ἀγαθὸν τοῦ πεπερασμένου), τὸ δὲ κατορθοῦν μοναχῶς (διὸ καὶ τὸ μὲν ῥάδιον τὸ δὲ χαλεπὸν, ῥάδιον μὲν τὸ ἀποτυχεῖν τοῦ σκοποῦ, χαλεπὸν δὲ τὸ ἐπιτυχεῖν)· καὶ διὰ ταῦτ' οὖν τῆς μὲν κακίας ἢ ὑπερβολῆς καὶ ἢ ἔλλειψις, τῆς δ' ἀρετῆς ἢ μεσότης·

ἔσθλοὶ μὲν γὰρ ἀπλῶς, παντοδαπῶς δὲ κακοί.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να παραθέσετε τα χωρία των κειμένων στα οποία αναφέρεται η κοινωνική διάσταση της αρετής και να αιτιολογήσετε αυτή τη θέση.

10 μονάδες

2 Στο δεύτερο κείμενο παρατίθενται κάποιες πυθαγόρειες αντιλήψεις. Να αιτιολογήσετε γιατί το κακό κατά τους πυθαγορείους ταυτίζεται με το άπειρο ενώ το καλό (αγαθό) με το πεπερασμένο.

10 μονάδες

3. Να χαρακτηρίσετε ως σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ) τις ακόλουθες προτάσεις:

α. η αρετή δεν ταυτίζεται με την μεσότητα

β. η μεσότητα αφορά τόσο τα συναισθήματα όσο και τις πράξεις

γ. το αγαθό και το κακό μπορούν να γίνουν με άπειρους τρόπους

δ. ο Αριστοτέλης δεν πιστεύει ότι η χρονική στιγμή που βιώνει κάποιος ένα συναίσθημα σχετίζεται με την μεσότητα

10 μονάδες

4. Να χαρακτηρίσετε ως σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ) τις ακόλουθες προτάσεις:

α. Το δεύτερο ταξίδι του Πλάτωνα στη Σικελία πραγματοποιήθηκε το 367 π.Χ.

β. Ο Πολέμαρχος είναι αδελφός του ρήτορα Λυσία.

γ. Ο Αριστοτέλης έφτασε στην Ακαδημία κατά τη διάρκεια που ο Πλάτωνας απουσίαζε στη Σικελία για το τρίτο ταξίδι του.

δ. Κατά την περίοδο που ο Αριστοτέλης επέστρεψε στην Αθήνα την Ακαδημία τη διήθυνε ο Σπεύσιππος.

ε. Κατά τον Αριστοτέλη, η ευδαιμονία του ανθρώπου είναι κατάσταση όχι ενέργεια της ψυχής του, με τους κανόνες της τέλει αρετής.

10 μονάδες

5. α. Να αντιστοιχίσετε κάθε λέξη της στήλης Α' με μία μόνο λέξη της στήλης Β', με την οποία έχει ετυμολογική συγγένεια:

1) ἀφελεῖν	αισθητός
	συμπέρασμα
ii) ἤσθῆναι	διαιετός
	θρασύδειλος
iii) δεῖ	δεοντολογία
	πείραμα
iv) ἀπείρου	ηδύποτο

4 μονάδες

β. ἤσθῆναι, ψέγεται, ἐλεῆσαι: να δώσετε από δύο ομόρριζα (ουσιαστικά ή επίθετα) στη νέα ελληνική για κάθε μια από τις λέξεις αυτές

6 μονάδες

6. Ο μαθητής του Σωκράτη και κυνικός φιλόσοφος Αντισθένης είπε: « Τότε οι πόλεις χάνονται, όταν δεν μπορούν να ξεχωρίσουν τους κακούς από τους καλούς ».Συσχετίστε αυτή την θέση με όσα αναφέρει ο Αριστοτέλης στα κείμενα που σας δόθηκαν, με σκοπό να την επιβεβαιώσετε.

10 μονάδες

B. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΙ, ΙΙ, 54

Στο παρακάτω απόσπασμα ο Θουκυδίδης αναφέρεται στον λοιμό, μια επιδημία που έπληξε την Αθήνα, με την εμπειρία του ανθρώπου που νόσησε και ο ίδιος. Η νόσος ήταν άκρως μεταδοτική τόσο στους ανθρώπους όσο και στα ζώα. Όσοι προσβάλλονταν και διέφευγαν το θάνατο είχαν πλέον ανοσία.

Τοιούτῳ μὲν πάθει οἱ Ἀθηναῖοι περιπεσόντες ἐπιέζοντο, ἀνθρώπων τ' ἔνδον θνησκόντων καὶ γῆς ἔξω δηουμένης. ἐν δὲ τῷ κακῷ οἷα εἰκὸς ἀνεμνήσθησαν καὶ τοῦδε τοῦ ἔπους, φάσκοντες οἱ πρεσβύτεροι πάλαι ἄδεσθαι «ἤξει Δωρικὸς πόλεμος καὶ λοιμὸς ἅμ' αὐτῷ». ἐγένετο μὲν οὖν ἕρις τοῖς ἀνθρώποις μὴ λοιμὸν ὠνομάσθαι ἐν τῷ ἔπει ὑπὸ τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ λιμόν, ἐνίκησε δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰκότως λοιμὸν εἰρησθαι· οἱ γὰρ ἄνθρωποι πρὸς ἅ ἔπασχον τὴν μνήμην ἐποιοῦντο. ἦν δέ γε οἷμαί ποτε ἄλλος πόλεμος καταλάβῃ Δωρικὸς τοῦδε ὕστερος καὶ ξυμβῆ γενέσθαι λιμόν, κατὰ τὸ εἰκὸς οὕτως ἄσσονται. μνήμη δὲ ἐγένετο καὶ τοῦ Λακεδαιμονίων χρηστηρίου τοῖς εἰδόσιν, ὅτε ἐπερωτῶσιν αὐτοῖς τὸν θεὸν εἰ χρή πολεμεῖν ἀνείλε κατὰ κράτος πολεμοῦσι **νίκην ἔσεσθαι**, καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι. περὶ μὲν οὖν τοῦ χρηστηρίου τὰ γινόμενα ἠκαζον ὁμοῖα εἶναι· ἐσβεβληκότων δὲ τῶν Πελοποννησίων ἡ νόσος ἤρξατο εὐθύς, καὶ ἐς μὲν Πελοπόννησον οὐκ ἐσῆλθεν, ὅτι καὶ ἄξιον εἰπεῖν, ἐπενείματο δὲ Ἀθήνας μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων **χωρίων** τὰ πολυανθρωπότατα.

χρηστήριον: χρησμός

ἀναιρῶ: (εδώ) απαντώ

ξυλλαμβάνω: βοηθώ

ὅτι καί: τουλάχιστον στο βαθμό που

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη νέα ελληνική το παρακάτω απόσπασμα: μνήμη δὲ ἐγένετο.....χωρίων τα πολυανθρωπότατα.

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

B. Τι αναφέρει ο στίχος που υπάρχει στο παραπάνω απόσπασμα και ποια φιλονικία επικρατούσε σε σχέση με αυτόν; Να αναφέρετε και την τοποθέτηση του ίδιου του Θουκυδίδη για το θέμα αυτό.

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

Γ.1. « μνήμη δὲ ἐγένετο καὶ τοῦ Λακεδαιμονίων χρηστηρίου τοῖς εἰδόσιν. » Να γραφούν όλοι οι κλιτοί τύποι στον άλλο αριθμό (μονάδες 5).

Γ.2. πάλαι: Να γραφούν τα παραθετικά στους άλλους βαθμούς (μονάδες 2).

Γ.3. ἔπασχον, ἐσβεβληκότων, ἐπενείματο: Να γράψετε το α' πρόσωπο του ενικού αριθμού στην οριστική Μέλλοντα .(μονάδες 3).

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

Δ.1. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

πάθει, αὐτῶ, νίκην, ἔσεσθαι, τῶν χωρίων (μονάδες 5)

Δ.2. εἰ χρή πολεμεῖν : Να αναγνωρίσετε πλήρως συντακτικά (εἶδος, εκφορά, λειτουργία) την πρόταση (μονάδες 3)

Δ.3. καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι : Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ (μονάδες 2)

ΜΟΝΑΔΕΣ 10